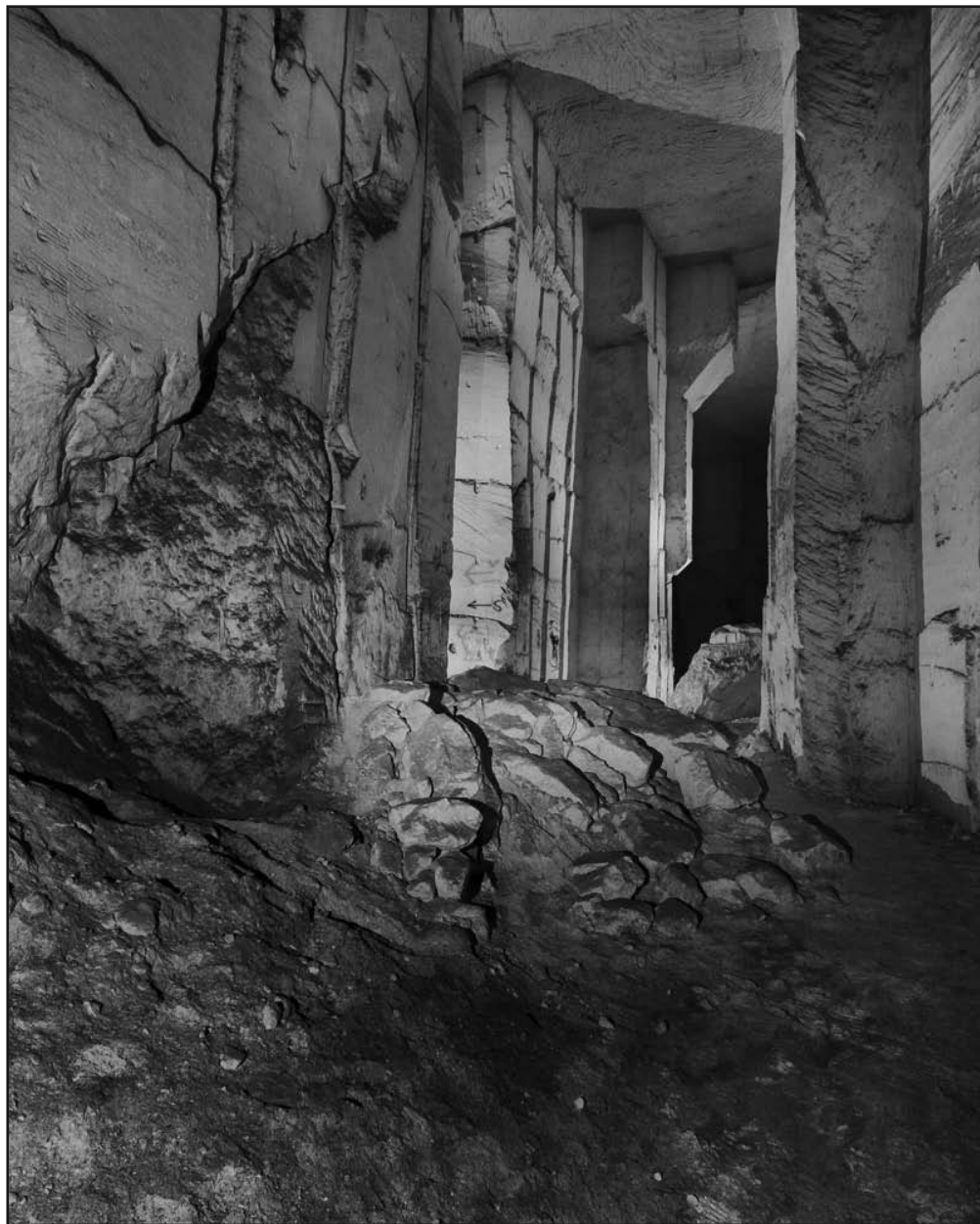

SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik

Postbus 2235

6201 HA Maastricht

Het SOK-bestuur:

Rob Heckers	Voorzitter	043-343 81 71	<i>robmac@planet.nl</i>
Hans Ogg	Secretaris	040-291 05 55	<i>hans@ogg.nu</i>

SOK-ledenadministratie:

Ger Beckers, Moesdaal 65, 6228 HX Maastricht, Telefoon: 043 - 367 08 57, E-mail: *pghbeckers@ziggo.nl*

SOK-adres secretariaat:

Hans Ogg, Raadhuisstraat 31, 6336 VH Hulsberg, Telefoon: 040 - 29105555, E-mail: *hans@ogg.nu*

E-mail SOK:

sok@nhgl.nl

De SOK is geassocieerd met "Subterranea Britannica". *www.subbrit.org.uk*

Bestuur Stichting ir. D.C. van Schaik:

Wilfred Schoenmakers	Voorzitter	043 - 344 07 41	<i>wilfred.schoenmakers@home.nl</i>
Moses Rathbun	Secretaris	043 - 363 64 40	<i>mrathbun@kpnmail.nl</i>
Jim Janssen	Penningmeester	06 - 5268 34 60	<i>mail@jimjanssen.nl</i>

Stichting ir. D.C. van Schaik:

www.vanschaikstichting.nl

Technische Commissie Stichting ir. D.C. van Schaik:

Olav Hensing, Mgr. Soudantstraat 5, 6226 GC Maastricht. Telefoon: 06-557 78 846

Redactie SOK-Mededelingen:

Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne/Riemst, telefoon: 00 - 3212-454 059
E-mail: *tbreuls@telenet.be*

Redactie SOK-Info:

John Hageman, Op de Bannet 47, 6223 GD Itteren, telefoon 043-3645419
E-mail: *john.hageman@planet.nl*

De SOK op Internet:

www.sok.nl

SOK-ledenpasjes:

SOK-leden kunnen een SOK-lidmaatschapspasje krijgen dat een jaar geldig is.
De aanvraag moet vergezeld van een pasfoto bij de secretaris worden ingediend.

SOK-Ledenavonden:

SOK-Ledenavonden worden iedere 2^e vrijdag in de maanden januari, maart, mei, september en november gehouden in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.
Aanvang 19.30 uur.

Groeven SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik:

De SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik hebben diverse groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Informatie in verband met het bezoeken van deze groeven is te vinden op de laatste pagina van deze SOK-Info.

Voorpagina: Doorkijkje in de Colinette (foto: Rob Heckers, met hulp van Jacques Konings)

Nieuwe leden en adreswijzigingen

Nieuw Lid

Richard Geerts
Tapijnstraat 55
6224 TG Maastricht
06-47324881
rhm.geerts@gmail.com
lid nummer NHGL: 10585

Programma ledenavond 8 november

Dit jaar bestaat het NHGL 100 jaar. Ed de Grood houdt een lezing toegespitst op de oorsprong van de SOK, het NHGL én het NHMM. Vooral dáár waar er een relatie is met de SOK: vleermuizen, groeven.... enz.

Verslag ledenavond

Deze ledenavond stond in het teken van de 2de Wereldoorlog. Henri Ceha leide de avond en werd hierbij ondersteund door Stied Witlox, en Mevr. Dr. Mia Ceha, Nan Tripels was helaas wegens gezondheidsproblemen niet aanwezig. zij waren allen betrokken bij de evacuatie in de 2de Wereldoorlog en actief in de St. Pietersberg.

Enkele losse notities over de St.Pietersberg in de 2de Wereldoorlog

opgetekend tijdens de SOK - lezing van Henri Ceha op 13 september

Fernand Tripels was lid van de berglopersclub de “Troglofielen”, lid van de Belgische verzetsgroep Stokmans (deze is verraden), gidsenleider van de evacuatiedienst en tot 1949 tolk van de Amerikanen, later was hij directeur van de Zinkwit

Mia Ceha werd, zonder enige vorm van opleiding, leidster van de EHBO – post, ze was studente, deze moesten de Duitse loyaliteitsverklaring ondertekenen

vóór september 1944 was er voedseldistributie

comité St.Pietersbergplan op 19.06.1943, o.a. zorgen voor de infrastructuur: wc's, opschriften, electriciteit (kwam uit de tunnel, 40W)

de “Vleermuizen”, een vriendengroep jonge berglopers van middelbare schoolleeftijd, recruteerden de gidsen, ongeveer een 50-tal

vanaf februari 1942 was de HBS gevorderd door de Duitsers, het gymnasium verhuisde naar de Herbenusstraat en de HBS naar de Helmstraat, de leerlingen gingen halve dagen naar school

vóór de Zonneberg heeft nooit één Duitser op wacht gestaan

4 september 1944 trokken de families naar binnen, op de jas zat een kaartje met het nummer van het desbetreffende vak (van het evacuatie comité)

vanaf 10 mei sliepen al sommige mensen iedere nacht in de berg

de meeste mensen zaten in de buurt van de bakovens, kapel en de Bloemenweg

Henri citeert uit het dagboek van Harry Pieters

14 september werd de spoorbrug gebombardeerd, veel burgerslachtoffers, staat nu nog een monument ter nagedachtenis

Keulse potten met warm water voor de EHBO, te gebruiken voor zieke mannen, vrouwen en baby's, voor de tbc-zaal (stuk gang)

de GGD was niet aanwezig, kwam niet, omdat de evacuatie niet officieel was er was ook geen politie of een ordedienst aanwezig

hardnekkige sprookjes: eten van de ENCI, brood gebakken in de berg

in de berg is geen enkel brood gebakken, ondanks de aanwezige ovens

het was een ramptoestand met pure ellende, een complete chaos, de mensen waren moe na vier jaar oorlog, hadden honger en hadden het koud

desolaat, van de Duitsers geen last, waren constant op de vlucht

vooral vak 2 was druk bevolkt

ook tientallen schippers hadden in de berg hun toevlucht gezocht, vaker waren hun schepen tot zinken gebracht

de ingangspoort stond dag en nacht open

bij de ingang was een wachtpost

ook de ingang aan de Ganzendries werd gebruikt, ook hier een wachtpost in een huisje

om te slapen hadden de gidsen geen tijd, soms kon tussen de activiteiten door enkele spaarzame uurtjes gerust worden

er was geen sprake van een officiële evacuatiedienst en dus waren er ook geen voldoende materialen als potten, pannen, handdoeken, etc.

de 15 EHBO – sters en het vijftigtal gidsen moesten zich maar zelf redden met het nodige kunst- en vliegwerk

aantallen werden niet geteld, er werd niet geregistreerd, maar het is zeker dat maar enkele vakken volledig gevuld waren en aantallen van vele duizenden schromelijk overdreven zijn

de al vermelde berglopersgroep “de Vleermuizen”: Stied Witlox, Wim Bakker, Harry Meyer, Henri Ceha, Wally van der Port, Gerrit Bonekamp, Wim van Schaik pleegden geen verzetsdaden, waren geen oorlogshelden, deden ook domme dingen als inbreken in het munitiedepot op het ENCI-terrein en het meenemen van brandbommen uit een neergekomen vliegtuig in Heer, smokkelden tabak, bezorgden post, bezorgden de loodgieter kranen

de Engelsen bombardeerden 's nachts, de Amerikanen overdag

tijdens de bombardementen schuilden de inwoners van Maastricht (Blauw Dorp etc.) ook in de ingerichte Maastrichtse kazematten

13 september begon de bevrijding, 15 september was de berg zo goed als verlaten, de

aanwezigheidspiek lag dus wat de Zonneberg betrof tussen 4 en 15 september 1944

een interessante en leerzame avond door een actief deelnemer en dus ooggetuige van een periode uit de geschiedenis van de St.Pietersberg die alle andere aanwezigen, gezien hun leeftijden, niet lijfelijk meegemaakt kunnen hebben

John Hageman

De Trichterberggroeve, een verdwenen groeve, ... maar niet helemaal

De Trichterberggroeve is gelegen in het bos links van de steile Eckelraderweg, tussen Gronsvelt en Eckelrade. Schuin ertegenover liggen de Dolekamers. De groeve is momenteel in een fraai wandelgebied opgenomen en aan-gemerkt als “Geologisch Monument”. Steile kalkwanden met hier en daar zaagvlakken en nog enkele kleine gangrestanten zijn de enige overblijfselen.

Veel is over de Trichterberggroeve niet bekend. Door het samenstellen van een opsomming met daarin verwerkt de in publicaties en archieven voorkomende stukken waarin de Trichterberggroeve een rol speelt, proberen we hier wat duidelijkheid in te brengen. Deze opsomming is zeker niet compleet.

In 1876 wordt door de Gedeputeerde Staten van Limburg besloten een lijst aan te leggen van mergelgroeven welke eventueel gesloten zouden moeten worden. De opdracht voor het samenstellen van deze lijst wordt neergelegd bij de Hoofdingenieur der Mijnen, van der Elst.

In de door hem samengestelde lijst komt ook de Trichterberggroeve voor en volgens de erfgenamen van de voormalige eigenaar zou de groeve buiten werking zijn. (vlg. L. Walschot in *"Mergel Gebroken"* 2002, blz. 125)

In 1903 wordt deze groeve vermeld door de opvolger van Van der Elst, de Ingenieur der Mijnen C. Blankevoort, in het jaarverslag over 1902.

Hij geeft aan dat de *"Trichterberg"* in de gemeente Gronsveld is verlaten. (Deze groeve moet men niet verwarren met de *"Trichtergroef"*, toendertijds vallende onder de gemeente Berg en Terblijt.)

Van 1904 t/m 1911 hebben we geen jaarverslagen bekeken. In 1912 echter, waar we wel de gegevens van hebben, komt de desbetreffende groeve in het jaarverslag over 1911 niet meer voor.

In een groevenoverzicht, opgenomen in eenzelfde jaarverslag maar nu over het jaar 1926 (samengesteld in 1927), wordt de Trichterberggroeve wel weer genoemd. In dat rapport staat vermeld dat deze groeve een vergunning heeft gekregen om te mogen ontginnen vanaf 15 januari 1869.

Ook nu weer, evenals in 1876, besluit men na diverse ongelukken in en rondom de mergelgroeven, denk bijv. aan de instorting in de Muizenberg op 11 mei 1926, verschillende groeven te sluiten.

De Trichterberggroeve hoort hier eveneens bij en per 27 april 1927 wordt de groeve gesloten. De eigenaar zou dhr. P. Schols uit Maastricht zijn.

Blankevoort beschrijft de groeve als zijnde *"Bijna geheel verdwenen door het wegbreken van mergel aan den buitenkant der groeve"*. Wat bedoelt hij met deze laatste zin? Bedoelt Blankevoort dat door dagbouw, zoals bij verschillende andere groeven, de ingangspartij afgegraven is?

Het jaar daarop, dus in 1928, wordt in het jaarrapport (over 1927) het overzicht weer opgenomen. De beschrijving van de Trichterberggroeve verandert niet, m.u.v. het feit dat er nu gesproken wordt over *"Twee ingangen."*

Vervolgens blijft het vele jaren stil rond de groeve. In 1962 echter stelt A. van Wijngaarden zijn *"Rapport over de ondergrondse mergelgroeven ca. in Zuid Limburg"* samen. Naar aanleiding van zijn onderzoek in 1958 en het daaruit voortvloeiend excursierapport over de Trichterberggroeve schrijft hij: *"Even boven de boswachterswoning, ten N. van de Keerderweg liggen bij de huidige parkeerplaats de restanten van de Trichterberggroeve. In 1958 waren er noch*

slechts enkele gangfragmenten aan de West-zijde over. Onder de bergwand aan de noordzijde liggen misschien nog gang-gedeelten die door afschuivende grondmassa's zijn overdekt. Het plateau, waar nu de parkeerplaats is gemaakt, is ontstaan door mergelontginning in dagbouw. Eigenaar is het Min. O.K. en W."

We moeten wachten tot 1980 als in een meer recente groevenlijst de Trichterberggroeve weer wordt genoemd en wel als zijnde *"ingestort"* met als eigenaar de Staat der Nederlanden. De groeve zelf is *"verdwenen na aanleg van parkeerterrein en picknickplaats."* (*"Onderaardse mergelgroeven in Zuid-Limburg"*, uitgave: Provinciale Waterstaat in Limburg, afdeling cultuurtechnische zaken, 1980)

Zoals reeds eerder genoemd schenkt ook L. Walschot aandacht aan de Trichterberggroeve. Hij eindigt de beschrijving van deze groeve met de zin: *"Plattegronden van de ondergrondse ontginning vòòr de afgraving zijn voor zover niet bekend"*.

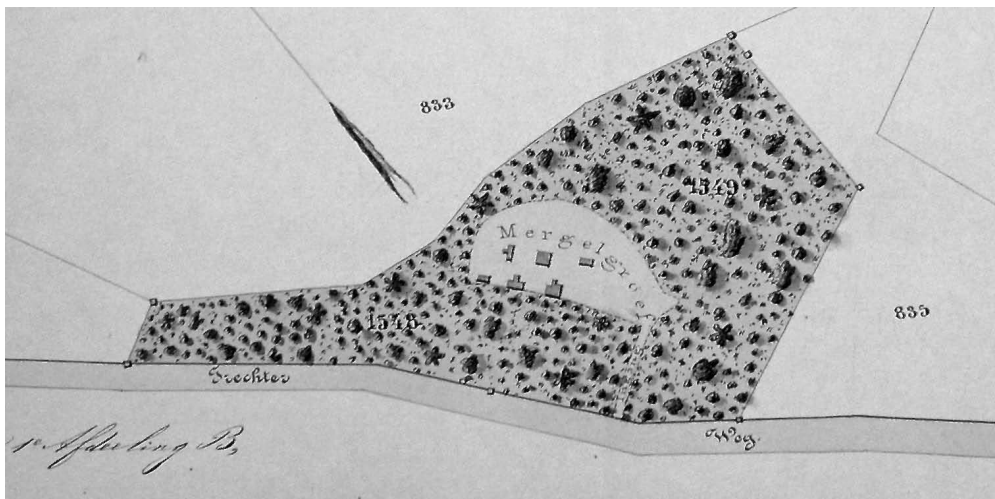
Zoals misschien bekend brengen ondergetekenden vele uren door in het archief te Maastricht, op zoek naar allerlei archiefstukken die met mergel en de ontginning daarvan te maken hebben. De gevonden zaken worden in een *"eigen archief"* bewaard om vervolgens gebruikt te worden bij eventuele publicaties.

Zoals Walschot aangeeft is er geen plattegrond van de groeve bekend. Plattegronden worden graag door geïnteresseerden verzameld en vaak onderling geruild, ... maar geen van de Trichterberggroeve.

In het archief van het Provinciaal Bestuur van Limburg wordt echter toch nog een kaart tevoorschijn te voorschijn getoverd.

Een mooie ingekleurde kaart met als titel “*Grondplan der steengroef gelegen aan Trichterberg onder de perceelen bosch, kadastraal bekend Sectie C No. 1548, 1549*”. (hier uitvergroot weergegeven)

Op deze kaart zien we een groeve in een halve cirkelvorm met 6 pilaren, die onlogisch over de groeve verdeeld zijn. De ingang loopt vanaf de straatweg in een rechte lijn de groeve in. De periferie van de groeve heeft niets weg van een buitenrand, zoals we die normaal gewend zijn van een groeve. Het lijkt meer op een dagbouwgroeve, maar wat doen de 6 pilaren dan

daar? Restanten van de oorspronkelijke onderaardse groeve?

De plattegrond is samengesteld door de beëdigde landmeter Roebroek in het jaar 1867. Anderhalf jaar eerder dan de genoemde “startdatum” van 1869 (in de groevenlijst van 1927). Het ontstaan van de groeve moet dus nog eerder hebben plaatsgevonden.

In een door F.J. Büttgenbach (de eerste Ingenieur der Mijnen) opgesteld verslag (1846) waarin hij de mergelgroeven per gemeente bespreekt, komt onder Gronsvelt de Trichterberggroeve niet voor. (zie SOK - Mededelingen nr. 23, “*Een instorting met gevolgen*” door J. Knubben)

Bestond de groeve in die tijd nog niet, of was de groeve te onbetekenend om door Büttgenbach te worden opgenomen? Zou het eerste het geval zijn dan zouden we dus voorzichtig kunnen concluderen dat de oorsprong van de groeve ergens tussen de jaren 1846 en 1867 moet liggen. Nadere gegevens over de “startdatum” ontbreken echter, tenminste zijn ons niet bekend. Misschien dat een van de lezers aanvullende informatie kan verschaffen om de ontstaansgeschiedenis van deze groeve te vervolledigen.

Peter Jennekens, Kevin Amendt en Rob Habets

Ingang grotten op de berg?

Hier kun je als toerist zijnde lang zoeken naar de ingang van het Noordelijk gangenstelsel. Bovenop het plateau op de voormalige parkeerplaats zal geen ingang of loket van het VVV te vinden zijn. Hopelijk snapt de toerist dat dit bord hier tijdelijk is geplant vanwege de vele werkzaamheden op de noordzijde van de berg. Het bord heeft gestaan bij de parkeerplaats van Chalet Bergrust. Zal de volgende bestemming de schroothoop zijn? Of wordt het nog bruikbaar geacht in het nieuwe landschap bij het Transferium?

Kevin Amendt

Aangeboden

Ik ben in het bezit van een grote partij SOK - Mededelingen. Deze bied ik als losse nummers te koop aan. De meeste Mededelingen zijn in nieuwe staat en enkele exemplaren zijn zelfs ongelezen. Voor informatie: robmac@planet.nl

Rob Heckers

Bronzen penning

De kleindochter van Gerard Michel Roemen (Kanne 1889 – Kerkrade 1957) vond in zijn nalatenschap een bijzondere, maar vreemde bronzen penning, waarvan de betekenis haar volledig ontgaat.

Het is een bronzen penning met het bekende mijnwerkerssymbool Hammer und Schlegel en de naam Maastricht. Het symbool is bekend van de mijnbouw, zoals de steenkolenwinning of andere ertswinningen. Maar de combinatie van het symbool met de stad Maastricht is

raadselachtig. De enige relatie van Maastricht met ondergrondse winning is uiteraard de mergelontgining in de groeven onder de Sint Pietersberg of de Cannerberg. Maar mij is op geen enkele wijze bekend dat het symbool Hammer und Schlegel in de mergelgroeven of in andere relatie met de mergelwinning werd gebruikt. Ik ben het tot heden op geen enkele manier tegen gekomen.

Van Roemen is (volgens zijn kleindochter) bekend dat hij in de Eerste Wereldoorlog evacués door de Cannerberg voerde. Zijn huis in Kanne is door de Duitsers toen afgebrand.

Heeft iemand deze penning eerdere gezien en/of weet hij of zij de betekenis ervan? Voor welke gelegenheid werd hij uitgereikt en door wie? Of zegt u de naam Roemen iets? Ik zal uw eventuele antwoord, reactie of oplossing doorgeleiden en uiteraard ervan kond doen in een volgende SOK-Info.

Ton Breuls

In het H. Misoffer van de Priester
en in de gebeden van de gelovigen
wordt aanbevolen de ziel van zaliger

Gerard Michel Roemen

echtgenoot van

Maria Schepers *Canne*

Hij werd geboren den 25ste juli 1889 en overleed
heel plotseling de 30ste juli 1957, voorzien van de
H. Sacramenten van de stervenden.

*Gij weet niet, gij die leeft
Gij kunt het ook niet weten
Voordat gij sterven zult
Hoe waarlijk ongemeten
De goedheid is van God
En zijn barmhartigheid*

*Geen einde is er aan
Geen perken en geen palen
Die schuld kent, helpt Hij zelf
Zijn schulden dood betalen
En houdt den schuldenaar
Den hemel toebereid.*

*O bidt voor mij, gij al
Die langs de wereldpaden
Hebt moeite, en nauwelijks weet
Uw rechten weg te raden
Maar met betrouwen bidt
Tot Hem die 't al vergeeft.* G.G.

Hij was een stille en eenvoudige mens, door iedereen geacht en bemind. Hij is nu heengegaan en in onze herinnering zal hij altijd blijven voortleven als de man die gewerkt en gezwoegd heeft tot het laatste voor vrouw en kinderen.

Mijn beste echtgenote en kinderen, helaas ik heb u niet meer kunnen spreken. Ik had U willen vragen: weest sterk door het geloof in elkanders weerzien, vergeet mij niet in uwe gebeden. Beste kinderen, blijft voortgaan Uw moeder lief te hebben. Bidt allen voor mij. Heer geef hem de eeuwige rust en het eeuwig licht verlichte hem. Dat hij ruste in vrede.

Onze Vader — Wees Gegroet.

Druk. Firma Vliegen & Lohnes, Spakholzerheide

Te koop aangeboden

“Natuurlyke Historie van den Sint Pieters - Berg”.

B.Faujas Saint Fond, vertaling J.D.Pasteur – 1802.

Prijs € 850,-

Eventueel te ruilen tegen “Description du Plateau de St.Pierre de Maestricht, par M.Bory de St.-Vincent”.

J.P. van der Pas

045 – 40 41 600

jpgvanderpas@hetnet.nl

Mysterieuze afbeelding

Een andere naam heb ik niet voor deze afbeelding. Ze hangt al jaren aan de muur en elke keer als ik ze zie vraag ik me af waar dit is. Jaren geleden heb ik al eens een soortgelijke oproep in de SOK-Info gezet, zonder resultaat.

Het is een vrij zeldzame prentbriefkaart uit mijn eigen collectie. Uitgegeven door Jos Nuss, Amsterdam. Aan de achterzijde is geen poststempel te vinden, maar de kaart is vóór 1904 uitgegeven. Dit is te zien aan de oude “Carte Postal” indeling. In 1904 werd de indeling zoals we ze heden nog kennen ingevoerd. Vanaf die datum waren alleen nog kaarten verkrijgbaar die een verticale scheiding hadden (links de boodschap, rechts de geadresseerde).

Wat is op de afbeelding te zien? De begeleidende titel luidt: MAASTRICHT, Hoofdingang, St. Pietersberg. En beeldt een recht gegraven gang af. Als men goed kijkt ziet men dat het plafond ruw is en de tauwlaag te zien is. Ook is er iets van een karrespoor in de vloer te zien. Ik hoor u denken “dat is vast ergens in Slavante”. En daar kan ik me iets bij voorstellen, maar..... vooraan rechts zien we een aardhoop die begroeid is met planten en bloemen. Dat betekent dus dat de maker van de foto buiten, in de open lucht stond. We staan dus schijnbaar naar een buitenwand te kijken. Deze wand is schijnbaar teruggezet, want we zien de oude bloksproten op de buitenwand. De afbeeldingen van de oude ingangen die ik ken, zijn geen van allen te koppelen aan deze afbeelding.

Gaat het hier misschien om een oude dagbouwgroeve? Ik weet het niet. De ENCI, of haar voorganger en ook de NEKAMI bestonden toen ~~al~~. **nog niet** (aanpassing)

Het zou natuurlijk kunnen dat het hier helemaal niet om een St. Pietersberg afbeelding gaat.

Iemand die het weet mag het zeggen.

Rob Heckers

Correctie informatie

Tijdens de laatste SOK - avond op 13 september heb ik een mededeling gedaan die correctie behoeft, daarom het volgende:

Geachte SOK leden,

Tot mijn grote spijt en met excuses moet ik jullie laten weten dat de datum van de door mij op 13 sept. j.l. aangekondigde Mosasaurus lezing door Drs.Florence Pieters niet op 4 oktober is, maar op 4 NOVEMBER . **mededeling staat niet in SOK-info; dus geen aanpassing nodig !!**

Ik weet er iets meer van en m.i. zal deze lezing in het kader van het LGOG (Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap , bestaat per 6-10-2013 , 150 jaar) zeer interessant zijn. De plaats is Stayokay , het aanvangstijdstip 20.00 uur en de datum dus 4 november 2013.

Mevrouw Pieters is van geboorte Maastrichtse. Zij studeerde biologie in Nijmegen. Haar functie tot pensionering was conservator van de Artis bibliotheek binnen de Universiteit van Amsterdam. Zelf noemt zij zich “Historica van de Natuurlijke Historie”. Zij werkt nog steeds voor de Universiteit van Amsterdam en voor Naturalis Leiden.

Henri Ceha.

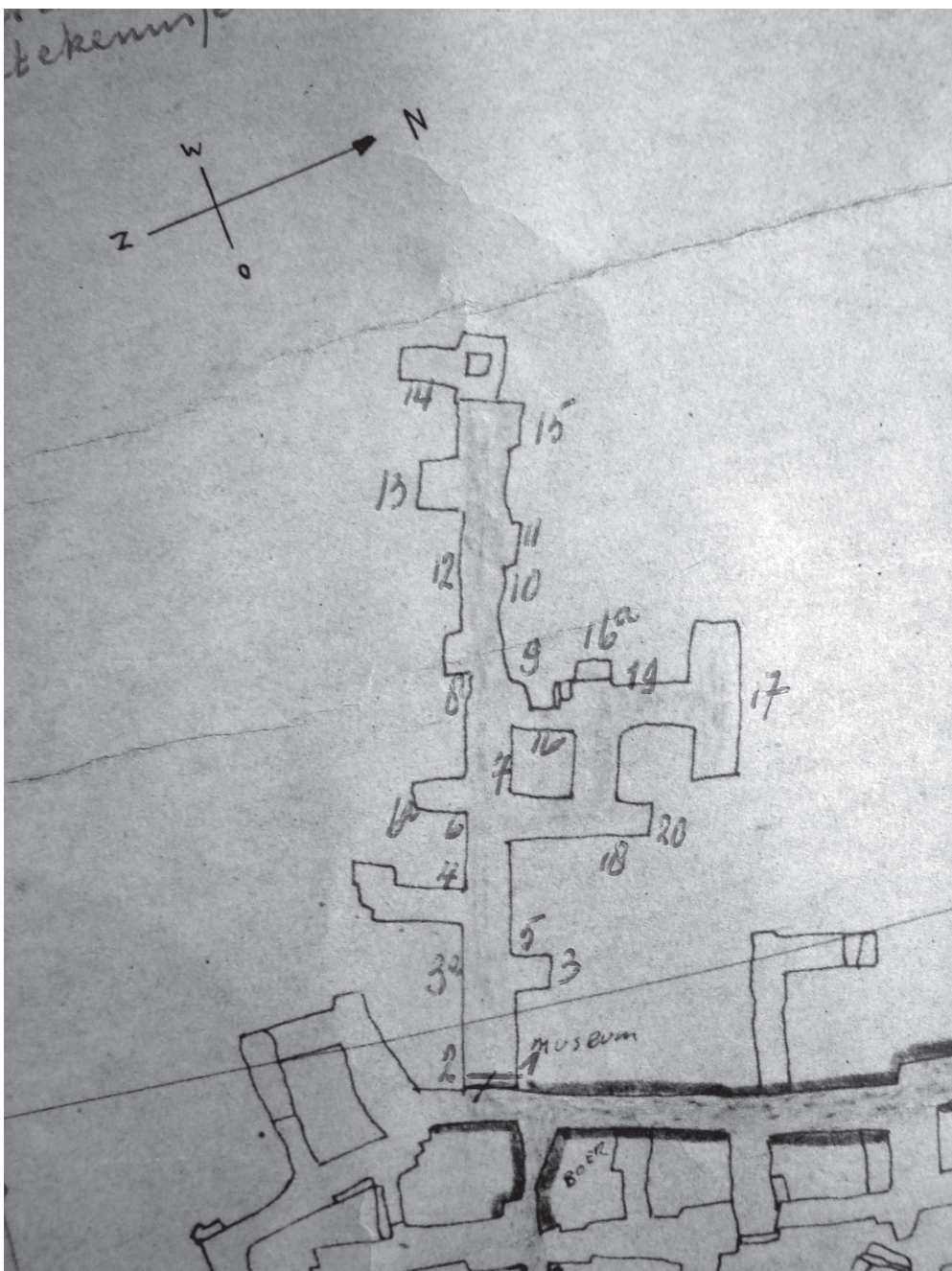
Museum Zonneberg

Op een oude werkkaart kwam ik wat gegevens tegen van het “nieuwe” museum in de Zonneberg. Misschien leuk om dat nog eens onder de aandacht te brengen, omdat het bijna letterlijk aan de rand van de afgrond staat.

Ik voeg de plattegrond toe en een van Kevin Amendt gekregen foto van nr. 3a. Nostalgie!

1. koningin Wilhelmina (1903)
2. prins Hendrik
3. lezende monnik (1900)
- 3a. gedicht J.Keyzer (1902)
4. J.Minckelers (1904)
5. J.Hollman (1904)
6. Henket (1904)
- 6a. Jezus in de tempel (1900)
7. J.v.d.Berg (1904)
8. fossielen
9. E.Jaspar
10. fossielen
11. fossielen
12. ruïne Lichtenberg
13. Maastricht Vooruit (1899)
14. Reuzenschildpad (1900)
15. Faust
16. bryozoënlager
- 16a. spreuk Koetsveld (1850)
17. Mosasaurus (1900)
18. Nachtwacht (1900)
19. portret Sondeyker
20. buitenlandse handtekeningen

John Hageman

Workshop “Het onderzoek naar de ontginning van een groeve”

Donderdag 26 september 2013 hebben Kevin Amendt en Peter Jennekens een excursie/workshop georganiseerd in de Zonneberg. De workshop was te beschouwen als een eerste introductie voor SOK-leden die mogelijk willen gaan participeren in een werkgroep die systematisch gegevens wil gaan verzamelen over groevenontginning: techniek, werkwijze, datering etc. In de laatste SOK-mededeling heeft Kevin daar een groot artikel aan gewijd en in maart een lezing gegeven over dat onderwerp.

Aan de excursie namen, buiten de organisatoren, 15 mensen deel. Tevens was namens Natuurmonumenten boswachter Tim Koumans aanwezig om ons toegang te verschaffen, maar ook vanwege eigen interesse in het onderwerp. Gedurende drie uur hebben we aan de hand van een vooraf langs een paar interessante punten uitgestippelde route geleerd waarop we zouden kunnen letten als we uitspraken zouden willen doen op dit gebied. Steeds kregen we als deelnemers de vraag voorgelegd: Wat kun je allemaal zien aan dit stuk gang of dit werkfront? Wat is opvallend? Wat zegt dit over de wijze van werken? Deze methode van zelf-ontdekken was buitengewoon leerzaam. Uit eigen ervaring kan ik melden dat ik, sinds ik enkele keren een dergelijke sessie heb meegemaakt, anders en preciezer ben gaan kijken. Kortom, een prima en informatieve avond.

De bedoeling is dat participanten in de werkgroep een eigen onderzoek gaan uitvoeren in een voor hen interessante groeve. De omvang van dat onderzoek kan uiteen lopen: over een enkele werkfront is vaak al een klein artikel te schrijven, maar ook hele groeves of delen daarvan lenen zich voor onderzoek. Kevin en Peter zullen deelnemers waar nodig adviseren of als sparring partners dienen. Zij doen de inhoudelijke

kant. Het hele organisatorische en faciliterende stuk ligt bij het bestuur van de SOK: die verzorgt mailings, organiseert waar nodig bijeenkomsten, bemiddelt bij het aanvragen van vergunningen in het kader van deze werkgroep etc. Het mailadres daarvoor is het mijne (hans@ogg.nu). Inhoudelijke vragen kunnen dus aan Kevin of Peter gesteld worden, de overige vragen – ook als je alsnog zou willen deelnemen – komen terecht bij mij.

Hans Ogg

Meet the underground press

“Devotie in mergelsteen” (*Dagblad de Limburger van 29 augustus 2013*): in de schatkamer van het heiligdom van **Sint-Gerlachus** in Houthem is een expositie te zien over devotie in de mergelgrotten in het Geuldal. Symbolen en inscripties getuigen er van een diep geworteld geloof bij mensen uit de streek. *“Mensen omringden zich vroeger met christelijke symbolen”*, zegt conservator en samensteller van de expositie **Jacquo SILVERTANT**. In de schatkamer bij de kerk staan grote panelen met foto's van een aantal bijzondere uitingen van volksgeloof in de mergelgangen. De meeste inscripties bevinden zich in voor het publiek afgesloten gedeelten van de groeven. De foto's zijn ondermeer gemaakt door **Henk RAMAKERS, Jac DIEDEREN, Wiel FELDER en Kevin AMENDT**. De tentoonstelling is nog te zien tot eind december, dagelijks van 10.00 tot 17.00 uur. De entree is gratis.

“Het geheim van de Cannerberg” (*Het Belang van Limburg van 31 augustus 2013*), **“Cannerberg open voor publiek”** (*DdL van 6 september 2013 en De Trompetter/De Maaspost van 11 september 2013*) en **“Koude Oorlog in mergelgroeve”** (*De Volkskrant van 16 september 2013*) : op geheime Russische kaarten uit de Koude Oorlog staan tientallen kernkoppen gericht op een glooiend heuveltje pal bij Kanne en Maastricht. Daaronder was het “top secret” NAVO-commandocentrum in de buik van de **CANNERBERG**. Ruim 20 jaar na het beëindigen van de waanzinnige wapenwedloop mogen bezoekers eindelijk binnenkijken in de 8 kilometer gangen en de 400 kantoren van dit onvatbare ondergrondse complex. Dat is definitief overgedragen aan de eigenaar Stichting Het Limburgse Landschap. Deze heeft een team van 20 gidsen samengesteld, voornamelijk oud-medewerkers die in de Cannerberg gewerkt hebben. Rondleidingen kosten 6 euro en kunnen worden geboekt via de site van Het Limburgse Landschap.

“Pietersberg nu officieel Natura 2000” (*DdL van 11 september 2013*) en **“Speciale status”** (*De Trompetter/De Maaspost van 25 september 2013*): staatssecretaris **Sharon DIJKSMA** heeft de **BEMELERBERG** aangewezen als nieuw Natura 2000-gebied. Dit soort gebieden zijn natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen. Door de status wordt een dergelijk gebied duurzaam beschermd. Naast de Bemelerberg zijn nog eens 23 andere plekken als beschermd aangewezen, waaronder het Jekerdal en de **Sint PIETERSBERG**. Ze kunnen rekenen op meer aandacht en financiële mogelijkheden. De Sint Pietersberg telt 233 hectare bovengronds en 24 hectare aan ondergrondse groeven.

“Virtueel wandelen over Vrijthof” (*DdL van 4 oktober 2013*): wie inspiratie wil opdoen voor een weekendje weg in eigen land, kan nu ook een bezoek brengen aan *Maastrichttoer.nl* en *Valkenburgtoer.nl* van *Hollandtoer*. In totaal zijn er 32 steden en 21 attracties virtueel te bezoeken. In Maastricht kan er virtueel gewandeld worden over het Vrijthof en de Markt. In Valkenburg aan de Geul kan 360 graden in het rond worden gekeken in de **GEMEENTEGROT** en de **FLUWEELENGROT**.

“45 jaar Stichting Jezuïetenberg” (*Jezuïeten – herfst 2013*): in een artikel van **Peter HOUBEN** wordt in het kort de geschiedenis van de berg en de stichting geschetst: in 1880 trokken theologiestudenten op hun vrije woensdagen de **CANNERBERG** in en begonnen te schilderen en te tekenen op de mergelwanden. Vanaf 1900 werd de grot een trekpleister voor bezoekers. In 1952 werd de groeve verkocht maar pater **DRESENS** wist de berg

juridisch en praktisch te redden. Toen de theologieopleiding in Maastricht in de jaren zestig gesloten werd, ontstonden er problemen bij het beheer van de **JEZUÏETENBERG**. Wederom werd een beroep gedaan op pater Dresens en na veel gepraat viel in juni 1968 het besluit om een beheersstichting op te richten.

“Geurts verkoopt laatste losse spijkers” (DdL van 8 oktober 2013): niet echt een artikel over mergelgroeven, maar toch verdient het onderwerp een plaats in deze rubriek. Wie kent niet **Huub** (en zijn broer **Jo**) **GEURTS**. Minder van de spijkers, de schroefjes en moertjes (*“Als Geurts het niet had, kon je het nergens krijgen”*, weet burgemeester **EURLINGS** te vertellen), meer van de kousjes, de lampen en de petromaxen en de gesprekken aan de toonbank over mergel, mergel en mergel. De man die **TERNAAIEN-BOVEN** adopteerde en ontelbare vuilniszakken met troep naar buiten sleepte. We zullen de winkel missen!!

“Stevige haerdsjtein schermen Lourdergrot af” (DdL van 15 oktober 2013): de buitenmuur langs de openluchtkapel in Valkenburg is opgeknapt. Met harde mergel: *haerd- of hèèrdstjein* uit de **SIBBERGROEVE**. **Harry LEBOUILLE** van de stichting: *“We hebben gekozen voor de grillige mergelblokken, omdat de oorspronkelijke muur ook uit deze stenen was opgetrokken. Er wordt in de berg flink gevloekt als ze op een laag van die harde steen stuiten. Het is een hele klus om je daar doorheen te slaan, met de brokken die vrijkomen, kun je weinig.”* Daarom werd ruim vooraf een flinke partij *haerdsjtein* bij blokbreker **KLEYNEN** besteld. *“We moesten wachten tot er genoeg harde steen beschikbaar was. Daarom heeft het twee jaar geduurd voordat we aan dit karwei konden beginnen.”*

Met dank aan de trouwe correspondenten Alan Claessens, Johan Janssen, Gilberte Nicolaes, Jan Paul van der Pas, Herman de Swart en Peggy Versteegh,

We zijn nog steeds op zoek naar een of meerdere correspondent(en) uit de omgeving van Meerssen, Valkenburg, Geulhem e.d. !!

Voor knipsels, kopieën en uittreksels kunt u altijd terecht op het bekende adres: Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne-Riemst. Telefoon/fax 012-454059. E-mail: tbreuls@telenet.be.

Volgende ledenavond: Vrijdag 8 november 2013 Aanvang 19.30 uur!

De SOK-Info redactie heeft het recht om een aangeboden artikel te weigeren. De geplaatste artikelen vertegenwoordigen niet automatisch de standpunten van de SOK-Info redactie of die van het SOK-bestuur.

Groeven in beheer bij de stichting Ir. D.C. van Schaïk:

Bovengenoemde organisatie heeft een aantal groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Voor het bezoeken van deze groeven moet U contact opnemen met de beheerder.

Bij inbraak in één van deze groeven:

Bij constatering van inbraak en of vernielingen aan een van de groeven dit direct melden, liefst dezelfde dag nog.

Melden van vernielingen bij onderstaande personen. Als de eerste niet bereikbaar is, dan de volgende op de lijst.

1e Groevebeheerder van die groeve. Voor namen en telefoonnummers, zie hieronder.

2^e Olav Hensing, Technische Commissie: 06 - 557 78 846.

3^e Ieder bestuurslid van de Van Schaïkstichting. Voor namen en telefoonnummers, zie pagina 2.

De Van Schaïkstichting stelt zich ten doel de afsluiting van de groeve binnen 24 uur te herstellen.

Voor meer informatie: www.vanschaikstichting.nl

Groeve:	Beheerder:	Telefoon:
Apostelgroeve	Ton Breuls	00-3212 45 40 59
Fallenberggroeve (niet toegankelijk)	Pim Houben	00-3212 21 33 42
Gewandgroeven	Hub Geurts	043-601 24 16
Heerderberg (niet toegankelijk)	Jan Laumen	043-364 18 03
Heideberggroeve	Hub Geurts	043-601 24 16
Houbensbergske		
Groeve de Keel	Luc Walschot	00-3212 44 13 50
Koeleboschgroeve		
Groeve Eys	Ger Wishaupt	046-475 13 99
Keldertjes Slavante	Wil Ramaekers	043-364 52 39
Nieuwe Groeve	Stefan Jerzykowski	
Roothergroeve	John Hageman	043-364 54 19
Scharnderberg	John Knubben	043-361 12 27
Scheuldergroeve	Marco Slieker	045-522 39 74
Theunisgroeve	Paul Magielse	

De Sint-Pietersberg:

De Sint-Pietersberg wordt beheerd door de Vereniging Natuurmonumenten. De SOK heeft een collectieve onderzoeksvergunning voor de Zonneberg, het Noordelijk Gangenstelsel en het gebied onder het Fort.

Onderzoeksaanvragen moeten ingediend worden bij het secretariaat van de SOK.

Toezichthouder van de beide groeven is Harm Hovens, telefoon: 06-558 25 192.

Bij onraad of calamiteiten kunt u ook de boswachter, Tim Koumans, contacteren, telefoon: 06-832 15 415.

De SOK-Info

is een uitgave van de
Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven,
Natuurhistorisch Genootschap Limburg.